

MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS

Dans i skolan

Hur dans i skolan kan berika elever,
med fokus på år 1-6

Författare: Lisa Jisei och Jennie Nilsson

Examensarbete
på grundnivå i lärarutbildningen
Vårterminen 2010

Handledare: Elisabet Langmann

Examinator: Gunilla Granath

Examensarbete på
grundnivå

15 högskolepoäng

SAMMANFATTNING

Författare:
Lisa Jisei
Jennie Nilsson

Dans i skolan - Hur dans i skolan kan berika elever, med fokus på år 1-6

2010

Antal sidor: 32

Syftet med denna uppsats har varit att ta reda på hur införandet av dans som eget skolämne skulle kunna berika eleverna. Den empiriska undersökningen utfördes genom kvalitativa, semistrukturerade, personliga intervjuer. Ett urval av personer inom skola och kommun med anknytning till Regeringens projekt Skapande skola, som syftar till att införa mer estetik såsom dans i skolan, intervjuades. Resultatet av vår studie visade att dans bland annat kan utveckla barns självförtroende, motorik, sociala och kommunikativa förmåga samt deras skolprestation. Studien visar även att det behövs mer forskning och resurser för att införa dans som skolämne.

Nyckelord: Dans, rörelse, Dans i skolan, skolprestationer

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte	2
1.2 Frågeställningar	2
2. Begreppsdefinition	2
3. Litteraturgenomgång	3
3.1 Kort historik kring barn, dans och lärande i Sverige	3
3.2 Dans i läroplanen	4
3.3 Fördelar med dans i skolan	5
3.3.1 Självförtroende och självkänsla	5
3.3.2 Socialt och kommunikativt	6
3.3.3 Rumsuppfattning och kroppsmedvetenhet	6
3.3.4 Glädje	7
3.3.5 Skolprestation	8
3:4 Eventuella svårigheter med införandet av dans i skolan	9
4. Sammanfattning	10
5. Metod	10
5.1 Metodval	10
5.2 Urval	11
5.3 Genomförande	12
5.4 Databearbetning	13
5.5 Etiska aspekter	13
6. Resultat	14
6.1 Likheter	14
6.2 Skillnader	18
6.3 Vad bör dans i skolan innefatta?	21
7. Diskussion	22
7.1 Metoddiskussion	22
7.2 Resultatdiskussion och analys	23
8. Pedagogisk relevans	25
9. Vidare forskning	25
Litteraturlista	27
Bilaga 1. Intervjufrågor	30
Bilaga 2. Missivbrev	32

1. Inledning

Självkänsla, kroppsmedvetenhet och trygghet är viktiga hörnstenar i ett barns utveckling och dessa krävs för att barnet ska utvecklas och lära sig. Detta är något som lyfts fram av flera författare (se t.ex. Klinta, 1998; Sandborg-Holmdahl & Stening, 1993; Ulvros, 2004). Att det är många faktorer som inverkar på barns utveckling och lärande belyses till exempel av Sandborg-Holmdahl och Stening (1993) som menar att: "[s]jälvförtroende, grov- och finmotorik, perception, koncentration och uthållighet, att kunna sitta stilla – allt har betydelse för en bra inläring" (Sandborg-Holmdahl & Stening, 1993, s. 7). Genom att göra inläringen lustfylld ökar möjligheten att lära och detta görs bäst i miljöer där engagemang, trygghet, god självkänsla, fantasi, och kreativitet får råda (Klinta, 1998). Alla dessa faktorer påverkas, och i de flesta fall förbättras av motorisk träning menar Sandborg-Holmdahl och Stening (1993).

Redan tidigt i vår utbildning insåg vi vikten av att låta barn röra på sig i skolan då mycket av den kurslitteratur vi läst visat detta. Vi har också genom en kurs i estetiska lärprocesser fått en inblick i de förtjänster dans kan ha för barn i skolan. Trots detta har vi under lärarutbildningen inte sett dans praktiseras i skolan i någon större utsträckning. Wigert (1993) menar att Sverige ligger långt efter många andra länder när det gäller att använda dans som en del av skolarbetet. Hon skriver även att dansen nästan är obefintlig i Sveriges skolor. Utifrån detta valde vi att under vår sista period på utbildningen fokusera på rörelse inom skolan i form av dans.

Trots att dans länge har funnits med i olika sammanhang i skolan, till exempel som ett inslag i gymnastiken eller i form av temaarbeten, är dans som skolämne på många sätt en ganska ny tanke. För att försöka råda bot på det knapphändiga användandet av dans i undervisningen startade Kulturrådet 2005 det internationella programmet *Dans i skolan* med syftet att: "... främja fysisk aktivitet genom att alla barn får tillgång till dans som kunskapsområde och att genom dansen främja lärande" (Kulturrådet, 2005). Målet var att introducera dans i skolan men även att kartlägga den befintliga dansen i skolan och verka för kompetensutveckling bland lärarna. Som resultat av detta projekt invigdes 2008 Institutet Dans i skolan vid Luleå universitet med målet att ge alla elever tillgång till dans, öka lärarnas danskompetens samt uppmuntra och stötta skolor, kommuner, och lärarutbildningar att införa dans i skolan. Institutet finansieras av kulturrådet och utbildningsdepartementet (Institutet för dans i skolan, 2010-05-05).

Som ett ytterligare led i arbetet med att införa mer dans i skolan startade Regeringen tillsammans med kulturrådet samma år, "Skapande skola projektet" som riktar sig mot årskurs 4-9. Syftet med projektet är att öka samverkan mellan kulturliv och skola och målsättningen är att införliva konst och kultur i skolarbetet för att på ett bättre sätt uppnå kunskapsmålen. Regeringen anser att det är alltför stora skillnader mellan skolorna när det gäller barns möjligheter att utöva kultur och estetiska ämnen och därför har de bestämt att skolorna ska kunna ansöka om ett så kallat stimulansbidrag från Statens kulturråd. Denna satsning utgår från läroplanens kulturuppdrag där det står att skapande arbete är viktigt för lärandet och att eleverna ska få möjlighet till kreativt skapande. Enligt kulturdepartementet kan estetisk och kreativ verksamhet

stärka elevernas lust till inläring och förståelse och mening för studierna. För att få bidraget måste skolan kunna visa upp en handlingsplan för hur de avser använda pengarna samt hur de ska följa upp verksamheten (Kulturdepartementet, 2007).

De ansvariga i varje kommun står nu inför olika valmöjligheter. Direktivet ovanifrån är att det ska finnas mer kultur i skolan. I några kommuner i Sverige väljer man att satsa på dans i skolan. För att kunna utföra detta krävs att alla berörda parter, från skolledning till lärare är överrens om vad de vill uppnå och hur det ska göras för att denna satsning ska ge ett gott resultat och vi har därför ställt oss frågan: Vad är dansen i skolans syfte? Vad är målet? Ska skolornas satsning handla om dansen som ett kulturarv, om dansens förmåga att förbättra kunskapsinläring eller ska dansen vara ytterligare ett sätt att öka den fysiska aktiviteten i skolan? Vårt intresse för estetiska läroprocesser och framförallt dans har gjort att vi valt att fokusera arbetet kring dessa frågor.

1.1 Syfte

Syftet med detta arbete är att undersöka vad ett urval personer inom skola och kommun (lärare, rektorer och tjänstemän inom utbildning och kultur) som är involverade i projektet Skapande skola anser om hur dans i skolan skulle kunna berika skolundervisningen.

1.2 Frågeställningar

Våra frågeställningar har varit:

Hur motiveras införandet av dans i skolan av ett urval lärare, rektorer och tjänstemän inom utbildning och kultur?

Vad anser de tillfrågade i studien att begreppet dans i skolan innefattar?

2 Begreppsdefinition

Vi har i denna uppsats använt oss av begreppet "dans i skolan". Detta begrepp har vi låtit innefatta en rad olika moment så som till exempel motorisk träning, rytmik- och danslek. Samtidigt har vi velat hålla detta begrepp öppet under intervjuerna eftersom vi varit intresserade av att se vilken innebörd informanterna själva ger begreppet "dans i skolan". Vi har valt att fokusera vår uppsats på skolelever i åldersgruppen 7-12 år men dans anses även vara en viktig aktivitet redan i låga åldrar som i till exempel förskolan (se t.ex. Sjöstedt-Edelholm & Wigert, 2005).

3 Litteraturgenomgång

Dans omfattar mycket mer än bara rörelse till musik och det finns åtskilligt med litteratur kring motorik och även om dansens många fördelar. Reimers (1993) skriver till exempel att:

Den lekande, spelande, sjungande och magiska människan lever kvar hos barnet och därmed ljudets klang, klangens symbios med rörelsen, med roterandet, snurrandet, stampandet, springandet, ridandet, gumpandet och skumpandet, svängandet, gungandet och vaggandet – dvs dansandet. (Reimers, 1993. s. 20)

Vi har i detta avsnitt valt att tydliggöra en del av de uppfattningar som framkommit i den litteratur vi läst kring dansens och rörelsens betydelse för barn i skolan genom att dela upp dem i underrubrikerna nedan. En del av den litteratur vi läst nämner inte dansen specifikt utan tar upp rörelsens fördelar, dock anser vi, liksom många av författarna (se t.ex. Pramling Samuelsson m.fl., 2008; Wigert, 1993; Ulvros, 2004), att dans och rörelse är nära sammanhängande och därför har vi valt att väva samman dessa begrepp något i litteraturgenomgången.

3.1 Kort historik kring barn, dans och lärande i Sverige

I sin bok *Dansens historia* (1979) skriver Wahlström att dans har funnits så länge människorna funnits här på jorden. Hur de första människorna dansade kan man bara spekulera om menar Wahlström men det står klart att dansen redan då var en social aktivitet. Man dansade för att kommunicera med de andra i stammen samt även för att förmedla och föra vidare kunskap om till exempel jakt.

Även i modern tid har dans varit ett sätt för barn att lära sig om vuxenlivet och det sociala livet. Boman (1993) menar att barnen i det gamla bondesamhället ofta var med när de vuxna dansade och fick på det sättet en tidig inblick i dansen och det sociala livet genom att härma och vara med.

Under 1600- och 1700-talen i Sverige anställdes danslärare till barnen för att lära ut danser som ansågs nödvändiga för att kunna delta i sällskapslivet och under 1800-talet fick böndernas barn och ungdomar undervisning i societetens nyaste danser av före detta dansare. Det var heller inte ovanligt att de finare familjerna anordnade så kallade barn-baler där barnen fick visa upp vad de kunde (Boman, 1993). Wigert (1993) påvisar att det redan på 1600-talet fanns förespråkare för dansens fördelar för barns lärande då bland annat biskop Johan Amos Comenius framhöll vikten av att barn fick ägna sig åt fri rörelse. Vidare talar Wigert om hur man under både 1700- och 1800-talen på vissa håll, bland annat i Skottland, arbetade med barn och rytmik utifrån tanken att rytmiska rörelseövningar skulle stärka barnens kroppskontroll och lärande.

1900- talet förde med sig en stark influens av den amerikanska jazzmusiken och dansen blev klassad som något ofint och i många fall syndigt menar Ulvros (2004). Dansen blev mer och mer något som ungdomar ägnade sig åt och kyrkan oroades av den ökande lössläpptheten. Tidigare hade dansen varit mer en gruppforeteelse men nu dansade man nästan bara pardans som till exempel foxtrott och two-step och dansen kom att ses som något sexuellt och därigenom fult. När så swingmusiken och jitterbug gjorde sitt intåg på 1930-talet togs frågan till och med upp i riksdagen eftersom ungdomarnas intresse för dans ansågs hota deras intresse för att jobba och ta hand om hemmet (Ulvros, 2004).

1979 startade ett projekt som hette ”Stuffa-rörelsen” i Umeå. Den hade för avsikt att införa dansutbildning för barn och ungdomar för att de skulle komma bort ifrån bland annat fylleri och bråk. Modellen blev framgångsrik och kom att utvecklas på många håll i Sverige (Ulvros, 2004).

Även om dansen, för de flesta, inte anses som syndig längre har den ändå en låg status i barn och ungdomars utbildning. Skolan fokuserar mer på teori och intellekt, anser Ulvros (2004) och menar vidare att dansen borde finnas som ett eget ämne i skolan för att väga upp allt teoretiskt men även för att minska våld och aggressioner genom att ge barnen bättre kroppsuppfattning och självkänsla.

3.2 Dans i läroplanen

I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lp094) kan man uttyda vissa riktlinjer när det gäller dans. Dessa är relativt svepande och talar egentligen mest om alla estetiska uttryckssätt. Det finns dock ett stycke där dansen, tillsammans med en rad andra konstformer, får visst utrymme i läroplanen:

Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande bild, text och form skall vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna skall tillägna sig. (Lp094 s.6)

Trots det något vaga citatet framgår det att dans ska vara ett av inslagen i verksamheten vilket betyder att skolorna ska erbjuda eleverna dans. Även i målen för grundskolan finns detta med då det står att ett av målen att uppnå i grundskolan är att varje elev ska ha: ”...utvecklat sin förmåga till kreativt skapande och fått ett ökat intresse för att ta del av samhällets kulturutbud” (Lp094 s.8). Vidare står det att eleven, för att uppnå grundskolans mål, ska kunna:”... utveckla och använda kunskaper och erfarenheter i så många olika uttrycksformer som möjligt som språk, bild, musik, drama och dans” (Lp094 s.9). Det finns även en del stycken om vikten av att känna till sitt kulturarv, erbjuda fysisk aktivitet samt utveckla kontakter med föreningsliv i läroplanen. I dessa delar kan dans läsas in mellan raderna som en av de delar som kan vara tilltänkt.

I kursplanen för idrott och hälsa (Skolverket, 2000) däremot finns klara riktlinjer vad gäller rörelse och dans. Bland annat står det att eleven, för att uppnå målen, måste: "...kunna delta i lek, dans, idrott och andra aktiviteter och kunna utföra lämpliga rörelseuppgifter" (Skolverket, 2000). Vidare står det att eleven ska få möjlighet att utveckla och fördjupa sin rörelseförmåga och rörelselust för att kunna ge uttryck för gemenskap, känslor och fantasi samt att eleverna ska få prova olika sätt att röra på sig så att de sen har möjlighet att själva värdera vad de vill göra. Att dans har en tydlig plats i skolan går således att utläsa både i skolans läroplan och i kursplanen för idrott och hälsa även om det inte finns några konkreta riktlinjer för hur denna aktivitet ska utformas för att inta denna plats (se t.ex. Lindqvist, 2010; Eriksson, 2000).

3.3 Fördelar med dans i skolan

Alla ämnen i skolan har sina fördelar och nackdelar och så även dans. Dock är den litteratur vi hittat kring dans i skolan i huvudsak positiv till dansen, både som företeelse och som skolämne. Utifrån detta valde vi att fokusera på det positiva som dansen skulle kunna tillföra barn i skolan och presentera detta här.

3.3.1 Självförtroende och självkänsla

I skolmiljön liksom i resten av samhället är det viktigt att ha en bra självkänsla eftersom det innebär att vi inte bara har en medvetenhet om vårt personliga värde utan även vad vår kunskap är värd (se t.ex. Ayres, 1988; Langlo-Jagtøien m.fl., 2002; Klinta, 1998). Thulin (2007) skriver att vårt informationssamhälle, med sina ideal, har gjort att många människor idag lider av dålig självkänsla. Hon menar att det är viktigt att ta sig tid att vara kreativ och göra nya saker, till exempel dansa eftersom vi då öppnar upp oss och stärker vår självkänsla och vårt självförtroende. Gustafsson och Hugoh (1987) skriver att nästan alla barn har en bra självkänsla och ett bra självförtroende när de går i lågstadiet men med åren klingar det av och när de så kommer upp på högstadiet har många barn problem med självkänslan.

Vikten av en bekräftande och accepterande skolmiljö belyses av många författare, bland annat Östman och Feldtman (1991). De menar att om den motoriska träningen och leken bedrivs i en sådan miljö bidrar det till att ge barnen en verklighetstrogen och accepterande bild av sig själv. Klinta (1998) menar att dans är en aktivitet som kan ge bättre självkänsla men då är det viktigt att barnet känner sig tryggt, både med miljön och med de människor som finns runt omkring. För många barn kan misslyckanden göra att de blir osäkra på sin förmåga och deras självförtroende och självkänsla sjunker, därför är den optimala miljön en plats där barnet känner att det är tillåtet att göra fel och där ledaren uppmuntrar och stimulerar barnen samtidigt som han eller hon är lyhörd för barnens behov och förutsättningar (se t.ex. Klinta, 1998; Langlo-Jagtøien m.fl., 2002; Sandborgh - Holmdahl & Stening, 1993).

Barn som inte får utlopp för sina rörelsebehov kan i längden bli lidande av det, inte bara socialt utan även mentalt och emotionellt (Åhs, 1981). Detta kan på sikt

resultera i att barnet inte kommer ägna sig åt fysisk aktivitet när han/hon blir vuxen som ett resultat av att de inte fått vara med att leka och därför fått dåligt självförtroende och självkänsla. Barn som inte fått motorisk träning blir dessutom mer tillbakadragna och försiktiga när de växer upp (se t.ex. Åhs, 1981; Parlenvi & Sohlman, 1984 & Ericsson, 2005).

3.3.2 Socialt och kommunikativt

Samtidigt som det, som Ayres (1988) menar, är viktigt att vara självständig är det också viktigt att känna samhörighet. Ulvros (2004) anser att alla människor behöver känna samhörighet och genom dans, som är en social aktivitet, tillåts människan att bli sedd, hörd och känna tillhörighet. Vidare menar Ulvros att dansen ger eleverna ett väl utvecklat känslspråk och ett redskap för en bra social kommunikation, något som är viktigt för att känna samhörighet med andra. Att känna samhörighet och att känna att man är en del av gruppen är väsentligt för barnets förmåga att utveckla en bra självkänsla och ett bra självförtroende (Ulvros, 2004).

Kroppsrörelser och kroppsspråk är viktigt för att kunna kommunicera, framförallt innan barnen får ett talat språk men även när barnen blir äldre är dessa förmågor viktiga. Genom rörelseträning i grupp, som till exempel dans, övas dessa färdigheter upp och barnen lär sig att bli mer sociala och att arbeta tillsammans menar Ericsson (2005). Många författare nämner också att barn som har en väl utvecklad motorik har lättare för att få kompisar och få vara med att leka (se t.ex. Langlo-Jagtøien mfl., 2002). Genom att få vara med andra barn och leka lär de sig att samarbeta och att följa de normer som krävs i sociala sammanhang. Barn som har en positiv kroppsuppfattning och en god motorisk färdighet har lättare att vara socialt framstående. Har man kontroll över sin kropp känner man sig trygg och har lättare att lita på andra. Det har också visat sig att andra barn och vuxna har en mer positiv uppfattning om barn med god motorik vilket även det stärker barnet, både socialt och mentalt.

Dans är en social aktivitet eftersom den sker i en gemenskap med andra. Även det faktum att barnen får en chans att hålla i varandra och vara nära gör att dans stärker barnens känsla av sammanhållning. Barnen lär sig också av varandra och lär sig att visa hänsyn (Wigert, 1993). Wigert menar också att dansen kan användas för att åskådliggöra och informera om vårt mångkulturella samhälle och på så sätt överbygga klyftor och minska fördomar mellan barnen. Då dansundervisningen i skolan sker i grupp lär sig eleverna att ta hänsyn till varandra och genom att få lära sig danser från olika kulturer skapas en insikt om den internationella mångfalden och eleverna får möjlighet att lyssna och lära av varandra menar Wigert.

3.3.3 Rumsuppfattning och kroppsmedvetenhet

Alla barn är i behov en god kroppsmedvetenhet och en egen identitet. Ayres (1988) skriver att barn som har en outvecklad kroppsmedvetenhet ofta har svårigheter med motorik och inläring. En bra kroppsmedvetenhet kan uppnås genom att ge barnen

möjlighet att utveckla en bra rumsuppfattning och detta sker bäst genom fysisk aktivitet (Eriksson, 2005; Klinta, 1998). För att ett barn ska utvecklas på bästa sätt behöver det få många olika rörelseerfarenheter och på så sätt tillägna sig en kännedom om sin kropp och en bra rumsuppfattning (Brunn, 1988). Lindqvist (2010) hänvisar till en studie gjord av Bond & Stinson (2000) där 600 barn och ungdomar i åldrarna 3-18 år ingick. Alla dessa barn hade erfarenhet av dans i olika former. Studien visade att majoriteten av dessa barn kände en ökad kroppsmedvetenhet.

För att ytterligare understryka hur viktigt det är för barn att redan tidigt få möjlighet att röra sig och dansa tillsammans säger Wigert (1993) att barnets viktigaste källa till information för att förstå världen omkring sig är förståelsen för den egna kroppens rörelse och detta, menar Wigert, får barnet genom att dansa. Wigert anser vidare att såväl kroppsmedvetenheten som rumsuppfattningen kräver ett fungerande samspel mellan rörelse- och balanssinnet samt de centra i hjärnan som styr motoriken och dansen utvecklar detta samspel. Våra tankar och känslor utvecklas genom att vårt rörelsesinne får information från hjärnan om våra kropps rörelser. Östman och Feldtman (1991) anser att ett barn som skuttar och springer för att han eller hon är glad visar att barnet trivs med sig själv och har en bra kroppskänsla och då visar det med hela sin kropp. Att dansa och röra sig är viktigt, inte minst för barn som till exempel har läs- och skrivsvårigheter och motoriska svårigheter. Även om motoriska aktiviteter och övningar kanske inte botar de problem barnet har, menar Wallenkrans (1997) att de barn som har läs- och skrivsvårigheter och dålig kropps kontroll många gånger kan bli hjälpta av motorisk träning.

3.3.4 Glädje

Sandborgh-Holmdahl och Stening (1993) beskriver hur barn redan från den dagen de föds rör sig och leker. De har, menar författarna, en inneboende naturlig drift att röra sig. Någonstans under uppväxten försvinner den naturliga lusten och glädjen till rörelse för många och författarna antar att det beror på de förmaningar barnen får i skolan att sitta still och vara lugna. De menar att: "[o]m barn skall klara av att sitta stilla måste de få röra på sig" (Sandborgh-Holmdahl & Stening, 1993. s28).

Läroplanen talar om hur viktigt det är med glädje i skolarbetet och det är ett stort ansvar skolan har att låta alla barn känna denna glädje varje dag. Barn av naturen är lekfulla, aktiva, nyfikna och glada. De anser även att det är när barnet är i rörelse som det är som mest lyckligt och därför är det av största vikt att låta barnen utforska och ge utlopp för sina känslor genom rörelse, lek och dans (Langlo-Jagtøien m.fl., 2002).

Sjöstedt-Edelholm och Wigert (2005) anser att dansundervisningen i skolan ska fokusera på glädje, lust och gemenskap och inte på prestation och uppvisning. I sin avhandling *Dans i skolan- om genus, kropp och uttryck* (2010) hänvisar Lindqvist till en undersökning gjord av Stinson (1997). I denna undersökning fick några barn i amerikanska grundskolan beskriva sina danslektioner och det ord som oftast förekom var ordet "fun". Barnen beskrev danslektionerna som roliga eftersom de fick samarbeta, lära känna varandra och skapa. Många barn ansåg även att det var roligt

att få röra på sig istället för att sitta stilla som man brukar i skolan samtidigt som de även såg dansen som någonting avkopplande och rofyllt.

Wigert (1993) menar att dans ger barnen möjlighet att utforska, utveckla och ge uttryck för sitt kroppsspråk. Författaren ser dansen som ett språk med en utvecklad struktur och grammatik och genom denna kan barnen få utlopp för sina tankar och idéer. Hon menar vidare att dans är en bra aktivitet eftersom den kan hjälpa till att förmedla känslor, både svåra men även glädjefyllda, som inte kan visas på något annat sätt. "Dansen blir lust och glädje" (Wigert, 1993 s. 50).

Lindqvist (2010) beskriver i sin avhandling att dans inte alltid anses som något glädjefyllt och att det oftast är pojkar som inte tycker om dans eftersom det anses vara något feminint. Hon menar vidare att det är många andra faktorer som spelar in på om pojkar och även flickor ska se dans som något lustfyllt, bland annat spelar ålder, uppväxtmiljö och tidigare erfarenheter av dans en stor roll.

3.3.5 Skolprestation

Att dans och andra motoriskt förbättrande aktiviteter stärker barnets självbild har behandlats tidigare i denna litteraturgenomgång och enligt Vernersson (2002) är just självbild och självförtroende i kombination med motivation grunden till allt lärande. Ett barn som inte vågar misslyckas eller är rädd att försöka sig på nya saker blir ofta även otrugg i lärandesituationerna. Detta instämmer även Berg & Cramér (2003) i och menar att barn lyckas bättre med skolarbetet om de får träna motorik och kroppsmedvetenhet.

Sohlman (2000) menar att man kan se tydligt att rörelse och motorik är nödvändigt för inläring ju mer man studerar kroppen och hjärnans samspel. Genom att träna motorik har barnen lättare att lära sig de mer teoretiska ämnena samtidigt som deras förmåga att koncentrera sig blir bättre.

Det som påverkar skolprestationen mest vid rörelseträning är enligt Gustafson och Hugoh (1987) att barnen får lättare att koncentrera sig och att de lär sig samarbeta. De har också märkt att barnen känner en större vilja att arbeta i klassrummet efter att de tränat motorik. Nordlund m.fl (1989) påvisar att rörelseträning påverkar barns fysiska och mentala funktioner på ett positivt sätt men menar även att den är av största vikt för inlärningsförmågan, framförallt vad gäller språk- och begreppsbildningen. Dans och annan motorisk träning stimulerar många av de egenskaper som krävs för en bra lärandesituation, till exempel koncentration och uppfattningsförmåga. Även uthålligheten och finmotoriken förbättras av dessa aktiviteter och alla dessa faktorer hjälper barnen till en bättre inläring (Sandborgh-Holmdahl & Stening 1993). Langlo-Jagtøien m.fl. (2002) menar att barn lär sig med kroppen i första hand, de går så långt att de menar att "...barnet tänker med kroppen" (Langlo-Jagtøien m.fl., 2002 s. 20). Motoriken fyller en så viktig funktion för utvecklingen och inlärningsförmågan, enligt Nordlund m.fl (1989), att endast en liten störning i den motoriska utvecklingen kan leda till inläringssvårigheter. De menar att skolan ofta hellre sätter in extra läs- och skrivövningar när det istället vore bättre

att lägga in mer motorisk träning, gärna i form av dans som ger en bra motorisk träning. Sandborgh-Holmdahl & Stening (1993) anser att motorisk träning till musik som till exempel dans hjälper barnen att lära sig lyssna och tolka ljud, en viktig förmåga i dagens skola. Dessutom, menar författarna, tränas barnen i begreppsbyggnad då de får följa de instruktioner som läraren ger.

Sjöstedt-Edelholm & Wigert (2005) beskriver hur dansen kan inkorporeras i de mer teoretiska ämnena till en tvärvetenskaplig lektion. Författarna ger exempel på danser som kan öka bland annat barnens matematikspråk och begreppsbyggnad. Även Sandborgh-Holmdahl & Stening (1993) instämmer i att dans och annan motorisk träning kan motivera barnen att lära sig. Den naturliga rörelseglädjen hos barn kan användas till att öka inte bara längtan efter kunskap utan förstärka och befästa redan inhämtad kunskap.

Skolan är, som Raustorp (2000) skriver, inte någon idyll som utstrålar lugn och harmoni. Tvärtom är skolmiljön ofta hård och trist och detta tror Raustorp beror på att eleverna inte får chansen att ge uttryck för sina rörelsebehov och deras överskottsenergi. Genom att låta eleverna röra på sig under skoltid på ett ordnat sätt med en bra pedagog, menar Raustorp att skolmiljön blir mer lämpad för lärande.

3:4 Eventuella svårigheter med införandet av dans i skolan

Lindqvist (2010) beskriver att enligt verksamhetsplanen för Dans i skolan projektet, som nämns i inledningen, är ett av problemen att det finns för lite forskning inom detta område i Sverige. Dessutom, menar Lindqvist att det skulle behövas mer dans inom lärarutbildningarna i Sverige och fler utbildade danspedagoger för att kunna införa dans i skolan.

En svårighet med dans i skolan är att få alla barn att vilja vara delaktiga på ett positivt sätt. Wigert (1993) menar att dans ibland kan anses vara en aktivitet främst för flickor och kan därför möta motstånd hos pojkar och deras pappor. Denna problematik förklarar Wigert med att dans aldrig fått samma status i skolan som till exempel musik och bild och därför inte anses ingå som en naturlig del i skolverksamheten. Lindqvist (2010) menar att enligt många forskare är anledningen till att det inte förekommer dans i skolan i någon större utsträckning att dans är ett ämne med utpräglad feminin kodning och att de flesta danspedagoger är kvinnor.

Ett annat dilemma kan vara hur dansundervisningen ska utformas. Sjöstedt-Edelholm och Wigert (2005) menar att det är negativt för elevernas kreativa utveckling om läraren blir modell för eleverna genom att demonstrera rörelserna. De menar att det finns en risk att barnen blir rädda för att göra fel om de inte gör precis som läraren. Istället anser författarna att eleverna ska få möjlighet att fritt tolka lärarens anvisningar och på så sätt lära sig att tänka själva och bli kreativa. Lindqvist (2010) hänvisar till Stinson (2005) som skriver om en dold läroplan när det gäller dansundervisningen i skolan. Stinson menar att den dans som förekommer i skolan idag ofta kräver att barnen ska vara stilla och tysta för att se och höra pedagogens

instruktioner. Detta arbetssätt, menar Stinson, producerar säkerligen bättre dansare men glädjen och kreativiteten kommer i skymundan.

En annan fråga som också kan bli aktuell är om dansundervisningen endast ska innefatta dans som rörelsemoment eller om det även ska innefatta sådant som historik och komposition menar Sjöstedt- Edholm och Wigert (2005). De anser att dansundervisningen kräver även dessa delar för att inte bli undermålig. Pramling Samuelsson m.fl. (2008) tar även de upp denna problematik och hänvisar till en studie gjord av P. J Arnold (2005) som visar att dans måste innehålla ett visst mått av så kallade "estetiska begrepp" för att kunna fungera som ett eget ämne med ett tillfredsställande lärande. I uttrycket "estetiska begrepp" räknar Arnold in bland annat rytm, balans, dynamik, harmoni, symmetri etc. som han menar är nödvändiga för att skapa en förståelse för dansen och hur den ska utövas.

4 Sammanfattning

Genomgången av litteraturen visar att barn tycks ha ett naturligt behov av rörelse och mår bra av att få uttrycka denna. När barn får röra sig, till exempel genom dans utvecklas deras självkänsla, känslspråk och förmåga till kommunikation. Barn som inte får utveckla detta rörelsebehov blir enligt litteraturen mer tillbakadragna, försiktiga och blir även socialt, emotionellt och mentalt lidande. För att få denna positiva effekt av dans och rörelseträning bör denna ske under trygga omständigheter och fokusera på rörelseglädje.

Litteraturen visar även att dans påverkar barns skolgång positivt genom att den ökar koncentration, uppfattningsförmåga, finmotorik och uthållighet. Dans kan även utöka barns matematiska tänkande, begreppsbyggnad samt hjälpa barn med inlärningssvårigheter. I läro- och kursplanen nämns dans, tillsammans med andra estetiska uttrycksformer, som något som ska ingå i skolverksamheten för att eleverna ska uppfylla målen. Införandet av dans i skolan kan dock innebära en del svårigheter. Många av författarna tar upp att det är svårt att veta vad som ska ingå i dansundervisningen för att den inte ska bli undermålig. Bristen på utbildade pedagoger och forskning kan orsaka problem menar en forskare.

5. Metod

5.1 Metodval

Vi valde att göra en kvalitativ studie i form av semistrukturerade personliga intervjuer där vi träffade informanterna en och en. Denscombe (2000) menar att en kvalitativ forskningsmetod använder ord som central analysenhet i motsats till den kvantitativa metoden då siffror är den centrala enheten. Då vi varit intresserade av de intervjuades mer utförligt beskrivna åsikter och tankar var den kvalitativa metoden mest relevant för oss.

Vi valde att göra intervjuerna semistrukturerade eftersom vi var intresserade av de intervjuades tankar och vill ge utrymme för dessa men samtidigt ville vi ha en struktur med färdiga frågor för att vara säkra på att vi fick med alla frågor vi ville få svar på. Vi utförde därför intervjuerna genom att ha färdiga frågor men var flexibla med ordningen på dessa och dessutom lämnade stort utrymme för egna reflektioner och öppna svar från de intervjuade (Denscombe, 2000).

Personliga intervjuer ansåg vi var den bästa metoden eftersom man då har möjlighet att dels ställa omedelbara följdfrågor och fråga vid eventuella oklarheter men också för att det ger en extra dimension till intervjun när man ser kroppsspråk och gester. Denscombe (2000) skriver att även om personliga intervjuer ansikte mot ansikte är mer tidskrävande än andra metoder ger den mer utförliga svar och en omedelbar chans att klargöra eventuella oklarheter. Det är även, som Denscombe skriver, högre svarsfrekvens på intervjuer där parterna träffas ansikte mot ansikte.

5.2 Urval

Vi kontaktade tjänstemän i en kommun som vi visste just höll på att starta upp Skapande skola projektet i sina grundskolor. Då vi kom i kontakt med dem hade de just fått tillbaka respons från skolorna angående projektet. Genom dessa tjänstemän kunde vi kontakta några av de lärare, rektorer och danslärare som gett positiv respons till att införa dans i skolan och det var dessa vi valde att intervjua. De lärare, danslärare och rektorer vi intervjuade hade vid intervjutillfället inte tagit del av ansökan till Skapande skola och hade därmed inte full insikt om projektets mål. Den fulla kunskapen om projektets mål hade endast tjänstemännen. De övriga informanterna valdes utifrån att de gett positiv respons på införandet av dans i skolan, utifrån en förfrågan om deltagande i projektet. Av de vi intervjuade var endast en man vilket beror på att det inom detta område råder brist på män.

Vi valde att inte ta med elevernas åsikter och tankar i denna studie eftersom vi i första hand ville utreda hur ett eventuellt införande av dans i skolan skulle gagna eleverna ur en pedagogisk synvinkel och valde därför i nuläget att endast intervjua de vuxna.

Vi valde ut tio personer utifrån fyra kategorier. Den första blev danslärare eftersom vi ville få en bild av hur de som i praktiken bedriver dansundervisning ser på undervisningens positiva inverkan på eleverna. Den andra kategorin blev lärare som arbetar med barn i år 1-6. Vi valde dessa då dansen enligt läroplanen ska vara en del av den ordinarie undervisningen. Lärarnas perspektiv var viktigt för att se om dans i skolan, enligt dem, kunde bli en verklighet. Den tredje kategorin intervjuade var rektorer. För att göra en satsning på dans i skolan behövs stöd från skolans ledning. Vi ville därför se hur rektorernas inställning till dans i skolan såg ut. Den fjärde och sista kategorin intervjuade blev ansvariga tjänstemän inom kommunen. Detta då det måste finnas beslut på att satsa pengar på dans i skolan för att detta ska bli genomförbart.

Alla de intervjuade tillhör en kommun som just nu ansöker om pengar för att kunna satsa på att införa dans i skolan. Kommunen, som ligger i Mellansverige, valdes då denna kommun vid undersökningens början just skickat in en ansökan om pengar till Skapande skola projektet. De tjänstemän som valdes ut var de tjänstemän som själva varit delaktiga i ansökan om dans i skolan inom kommunen. Rektorer och lärare var verksamma på skolor där denna danssatsning skulle kunna bli aktuell. Danslärarna var pedagoger som kunde vara aktuella för denna dansundervisning i skolan.

Här följer en sammanställning över de intervjuade personerna:

Danslärare 1 - danslärare i street, ragga, jazz & showdans, kvinna 23 år, har arbetat ca 5 år som danslärare.

Danslärare 2 - danslärare i framförallt grundskolan år 1-3, kvinna 45 år, har arbetat ca 15 år som danslärare

Danslärare 3 - barnansvarig för dansundervisning på ett gym, kvinna 21 år har arbetat 4 år med dans

Lärare 1 - grundskolelärare och specialpedagog. Har under större delen av sitt arbetsliv arbetat med barn på mellanstadiet, arbetar nu i förskoleklass, kvinna 62 år, har arbetat ca 40 år som grundskolelärare

Lärare 2 - grundskolelärare, utbildad Montessori -pedagog. Arbetar nu i år 5, kvinna 46 år, har arbetat ca 20 år som grundskolelärare

Lärare 3 - grundskolelärare och specialpedagog. Har även arbetat med vuxna invandrare, kvinna 63 år, har arbetat som grundskolelärare ca 40år

Rektor 1 - rektor för en grundskola inom kommunen, kvinna 53 år, har arbetat ca 10 år som rektor

Rektor 2 - rektor för tre grundskolor inom kommunen, man 41 år, har arbetat 3 år som rektor

Tjänsteman 1 - beslutsfattare i ledningsgruppen för kulturfrågor. Rektor för kulturskolan. Ansvarig för ansökning kring Skapande skola, kvinna 49 år, har arbetat 2 år som rektor för kulturskolan

Tjänsteman 2 - Kultursekreterare, beslutsfattare i ledningsgruppen för kulturfrågor. Ansvarig för ansökning kring Skapande skola, kvinna 54 år, har arbetat ca 15 år som kultursekreterare

5.3 Genomförande

Vi började med att skriva intervjufrågor utifrån det syfte och de frågeställningar vi valt (se bilaga 1). Frågorna var avsedda att vara öppna och inbjuda till utförliga svar. Innan intervjuerna fick varje deltagare ta del av frågeformulär och missivbrev (se bilaga 2). Frågorna var anpassade för den intervjuades roll i projektet. Genom en bandad personlig intervju som utfördes på informantens arbetsplats, redogjorde de intervjuade för sina tankar om dans i skolan. Intervjuerna genomfördes i samtliga fall av samma intervjuare. I några få fall gjordes en andra intervju där vissa svar fick

förtydligas eller för att få mer uttömmande svar om enskilda frågor. Dessa kompletterande intervjuer gjordes huvudsakligen per telefon eller, om det behövdes mer omfattande förtydliganden, vid intervju ansikte mot ansikte. Intervjuerna tog mellan 15 och 30 minuter.

5.4 Databearbetning

Efter genomförandet av intervjuerna lyssnade vi igenom banden och transkriberade intervjuerna. Därefter gick vi igenom varje intervju och sorterade bort sådant som var ovidkommande för vår studie såsom kommentarer som låg utanför det vi ville ta reda på utifrån syftet på vårt arbete. Dessa reviderade intervjuer skrevs sedan ut och jämfördes mot varandra. Vi sökte efter likheter och skillnader mellan intervjuerna och sorterade därefter ut gemensamma kategorier och försökte hitta samband mellan intervjudeltagarnas motiveringar. Vid detta arbete blev det tydligt att intervjudeltagarna även hade åsikter som gick emot varandra och dessa sorterades under temat "skillnader". Utifrån dessa kategorier av motiveringar till införandet av dans i skolan sammanställdes intervjuerna till en resultatdel.

5.5 Etiska aspekter

Enligt vetenskapsrådet finns ett antal krav som måste uppfyllas vid en undersökning. Det första, informationskravet, innebär att forskarna har en skyldighet att informera deltagarna om syftet med forskningen. För att tillgodose detta krav sände vi ut ett missivbrev (se bilaga2) till de tilltänkta deltagarna samt ett följebrev med de frågor vi ville ha svar på.

Det andra kravet, samtyckeskravet, innebär att de tillfrågade har rätt att bestämma om de vill medverka eller inte i undersökningen. Vi upplyste om detta i missivbrevet genom att skriva att informanten hade rätt att avböja deltagande men även att de när som helst under intervjun hade rätt att avbryta undersökningen.

Kravet om konfidentialitet innebär att det är forskarens skyldighet att behandla alla personuppgifter konfidentiellt samt att det som framkommer av undersökningen ska hanteras så att ingen utomstående får ta del av detta. Vi infriar detta krav genom att inte skriva ut deltagarnas namn eller något som skulle kunna härledas till dem i rapporten, förvara ljudband och utskrifter från intervjuer på säker plats samt genom att, efter genomförd och godkänd examination, förstöra insamlat material.

Nyttjandekravet betyder att forskaren är skyldig att se till att insamlat material endast används för det ändamål det är avsett, det vill säga till forskningen och detta krav har vi uppfyllt genom att endast använda vårt material till vår studie för detta examensarbete.

6. Resultat

Syftet med detta arbete har varit att undersöka vad ett urval berörda parter inom skola och kommun (pedagoger, rektorer och tjänstemän inom utbildning och kultur) anser om hur dans i skolan skulle kunna berika skolundervisningen. Vi har analyserat resultatet av studien utifrån syftet samt våra frågeställningar. I vår studie har vi främst undersökt hur införandet av dans i skolan motiveras av ett urval av pedagoger, rektorer och tjänstemän inom utbildning och kultur. Vi har även tittat på vad de tillfrågade i studien anser att begreppet dans i skolan innefattar.

När vi utläste resultatet av våra intervjuer såg vi tydligt två saker. Det ena var hur de intervjuade motiverade att införa dans i skolan. Här var de i det stora hela rörande överens. De tog upp likartade teman som argument för införandet av dans i skolan. Dessa har vi valt vi att presentera nedan under rubriken "Likheter". Det andra vi kunde se var att deras bild av vad de skulle vilja att dans i skolan innefattade var vitt skilda. Detta behandlas senare i resultatdelen under rubriken "Skillnader". I vissa fall kunde vi se skillnader mellan svaren från pedagogerna, rektorerna och tjänstemännen. Vi har i dessa fall även belyst detta.

6.1 Likheter

Mod och självförtroende

I intervjuerna vi genomfört var det mest framträdande argumentet för dans i skolan att detta skulle stärka elevernas självförtroende. De flesta av de intervjuade tog självmant upp att självförtroendet stärks genom dans. Bland annat poängterade några av lärarna att barn växer av att prova nya saker. De menade att det är genom modet att prova något man inte säkert kan, som självförtroendet växer. Det handlade för lärarna om att skapa en miljö som är så trygg att eleverna vågar prova saker de inte annars skulle ha vågat. Miljön måste även vara sådan att eleverna känner att de även får misslyckas för att denna utveckling av självförtroendet ska kunna ske. Genom att få möjligheten att prova något eleven inte tidigare har kunskap om eller tror sig kunna, utmanas eleven att våga. Alla de intervjuade ansåg även att ett bra självförtroende är viktigt för barn. Som en lärare uttryckte det:

När man upptäcker att man vågade även om de kanske inte fungerade, då får man bättre självförtroende. Man kan känna att: Jag vågar och det är inte farligt att försöka!

(Lärare 2)

En tjänsteman och båda rektorerna talade även dessa om att det är utmaningen i sig som ger självkänsla:

Absolut får man bättre självförtroende av att prova någonting nytt! /.../ Det tror jag... Ju fler utmaningar barn vågar anta, ju mer lär man sig att våga och därmed växer självförtroendet, och säkert vågar man prova fler utmaningar i sitt liv sedan. (Tjänsteman 2)

En tjänsteman däremot menade att det inte är utmaningen i sig utan att klara utmaningen som ger självförtroende. Detta skiljer sig markant från de övriga tillfrågade. ”Genom att lyckas med det man provar får man bättre självförtroende” (Tjänsteman 1).

Danslärarna liksom lärarna belyste dans som stärkande för elevers självförtroende på liknande sätt som tjänsteman 1 och rektorerna. De talade dock oftare om sin egen roll. De menade att deras metod och undervisningsform skulle vara sådan att eleverna vågare och därmed fick växa. En danslärare beskriver det såhär: ”Det är viktigt att alla elever ska våga”/.../”Jag måste ha en metod som hjälper eleverna att känna sig trygga... Då blir eleverna stärkta och växer”(Danslärare 2).

Dans som ett sätt att uttrycka känslor

De flesta av de intervjuade uttryckte att dansen är viktig som ett sätt att uttrycka känslor på. Danslärarna nämnde detta något förbigående medan de övriga oftare talade engagerat om sina erfarenheter av detta. De intervjuade menade att eleverna genom dansen kan uttrycka känslor som annars riskerar att inte få utrymme eller tar sig uttryck på ett negativt sätt. Många menade att de genom dansen får träning i att gestalta och ge uttryck för alla olika känslor. Inga känslor är förbjudna inom dansen där de istället kan få ett konstruktivt uttryck. Flera lärare berättade om behovet de upplever att deras elever har av att få utlopp för känslor. Lärarna efterfrågar själva fler metoder där elever får hantera inre känslokonflikter. De menade alla att förmågan till att kunna uttrycka känslor är viktig för alla. Ju fler språk en människa har att uttrycka sig på desto bättre, ansåg de. En lärare sammanfattade det såhär: ”I dansen får du möjlighet att uttrycka alla dina känslor på ett bra sätt . Där kan du leva ut både glädje och sorg”(Lärare 3).

Positivt för gruppen

De flesta ville nämna att dansen är bra för samarbetsförmågan och gruppen som helhet. Detta talade de intervjuade om på två olika sätt. Lärarna talade främst om dansen som ett sätt att skapa gemenskap. De menade att när eleverna gör något tillsammans skapar de en samhörighet och en grupp känsla. En lärare sa att: ”Dansen kan skapa en gemenskap som överbygger andra svårigheter”(Lärare 2). Hon menade även att de gemensamma upplevelserna kan skapa broar mellan eleverna. Dansen uppfattas som ett verktyg för att uppnå samhörighet i klassen. Hon fortsatte:

När alla gör något tillsammans blir eleverna bättre på att samarbeta och nå social kompetens”/.../” Eleverna ser att alla är en kugge i varje sammanhang och att alla behöver arbeta tillsammans för att få det att fungera.(Lärare 2)

Det andra sättet de intervjuade talade om dansen som stärkande för gruppen handlade mer om dansen som aktivitet. Rektorer, tjänstemän och danslärare menade

oftare än lärarna att det är genom sättet att arbeta med just dans de får lära känna varandra på ett nytt sätt. I dansen får eleverna utrymme att röra sig på ett sätt de annars inte gör. Det skapar nya upplevelser hos dem själva och också hos kamraterna. Detta kan påverka relationerna till varandra positivt. En av danslärarna uttryckte det på följande sätt:

I vardagen kan man nå alla och de får utvecklas inte bara på individnivå utan även på grupp-nivå. I dansen får man se sidor hos varandra man inte ser annars vilket gör att eleverna lär känna andra sidor hos sina kamrater än de sett tidigare. Då får de en annan relation till varandra. (Danslärare 2)

”Behovet av att slåss blir mindre”

Alla lärare vi intervjuat tog fasta på att dansen kan fungera som förebyggande konflikthantering. De menade att i dansen får eleverna positiv fysisk kontakt med varandra. Det handlar om att ta hänsyn till varandra när de dansar pardans, att hålla i varandra eller att röra sig närmare varandra än eleverna gör naturligt. Lärarna och rektorer menade att den kontinuerliga fysiska kontakten som dansen kan ge är positivt för elevernas relationer till varandra. Genom den fysiska kontakten med varandra får eleverna en känsla för positiv beröring. De menade att eleverna därmed skulle få mindre behov av att slåss då eleverna har ett naturligt behov av fysisk kontakt. Dans till skillnad från knuffar och slag är exempel på positiv beröring som eleverna kan få tillgång till. En rektor sa så här:

Dansen kan vara ett sätt att förbättra elevernas relationer till varandra... När eleverna får ta i varandra på ett positivt sätt tror jag behovet av att slåss blir mindre. (Rektor 1)

”När kroppen rör sig får hjärnan träning”

Under intervjuerna kom lärare och danslärare in på att dans påverkar barnens prestationer i skolan på olika sätt. Lärarna i skolan upplevde att det finns ett behov av fler metoder för att öka elevernas koncentrationsförmåga och att dansen kanske kan vara en väg. De menade dels att själva dansundervisningen är en träning i att fokusera. I dansen fokuserar eleverna på en rörelse i kroppen, takten i musiken eller pulsen i blodet. Detta är en träning för eleverna i att helt fokusera på sig och sin kropp. De menade även att pulshöjande aktiviteter där man får motion är viktig även för hjärnan. När eleverna får röra sig och arbeta fysiskt kommer de sedan lättare till ro och kan koncentrera sig när de är stilla. Alla vi intervjuat talade om barnets naturliga rörelsebehov som får uttryck i dansen. Lärarna menade att eleverna blir lugnare och mer koncentrerade när de fått utlopp för detta behov:

Dans ökar koncentrationsförmågan genom fokus på rörelse och takt eller puls. Framförallt så tror jag på samarbetet mellan hjärnan och hjärtat”/.../ När man får röra sig kan man lättare koncentrera sig sen, rörelse ger koncentration och fokus. (Lärare 2)

Danslärarna fokuserade mer på att motion och fysisk aktivitet i allmänhet ökar koncentrationsförmågan. En av danslärarna pekade på att dansen i sig får eleverna att träna upp sin koncentrationsförmåga:

När kroppen rör sig får hjärnan träning/.../ Du måste tänka på så otroligt mycket när du dansar. Sträck på den tån där, armen ska upp där och så. Det är träning för hjärnan utan dess like och det hjälper en när man ska göra det där jobbiga matteprovet/.../ man får ett tankesätt som hittar lösningar. (Danslärare 1)

”Skratta och ha kul på olika villkor”

Många av de tillfrågade ansåg att en stor del av dansundervisningen är att skapa glädje. De menade att dansen har en mängd viktiga egenskaper och mål i fråga om att stärka individen, skapa en trygg och stabil grupp, förebygga konflikter och öka elevernas koncentration. Utöver dessa egenskaper ansåg informanterna att även glädjen i dansen är viktig. Tjänstemännen nämnde båda att glädjekänslor är viktigt för eleverna. ”Livsavgörande” menar tjänsteman 1. Tjänsteman 2 beskrev dansen som en aktivitet där alla kan få ”skratta och ha kul på olika villkor”. Lärarna och en av danslärarna menade att dansen i sig inte bara behöver leda till ett resultat att visa upp. Glädjen av att få röra sig naturligt är även den viktig. Att få uttrycka sig och tillsammans uppleva glädje menar de är minst lika viktigt:

Dansen är en naturlig uttrycksform ger den glädje och energi till alla elever/... /dans behöver inte vara något man visar upp alla gånger, Ibland handlar det bara om att ha roligt. (Lärare 1)

Rektorerna nämnde inte dansen som glädjeämne som ett argument för dans i skolan men påpekade båda att dans även är roligt.

Skapande

Under intervjuerna talade flera av de intervjuade om dansen som en ny form av skapande. Lärarna talade om att skapandet är en del av den ordinarie undervisningen redan nu. Detta skapande handlar dock mest om bild samt musik. Ytterligare ett sätt att skapa menade lärarna är positivt för eleverna. Det är viktigt att varje elev hittar flera olika sätt att skapa då detta även kan få bli ett uttryck för känslor och tankar. De menade att ju större variation eleverna får av skapandeformer desto lättare är det för dem att hitta den form de själva föredrar att uttrycka sig på. Dansen har här ett viktigt utrymme, då det finns elever som fortfarande inte hittat ett uttryckssätt. En lärare uttryckte det så här:

Alla sätt som kan ge eleven verktyg att uttrycka sig själv och sina tankar på är ju ett plus.”...”Därför är all slags skapande viktigt. Barnen vill... och kan ibland behöva den variationen, hitta det som fungerar för sin egen person. (Lärare 2)

En rektor menade precis som lärarna att skapandet är en viktig del av dansen. Rektorn påpekade dock att det är oväsentligt om dansen i skolan handlar om färdig koreograferad dans, fritt skapande eller dans som konstnärligt uttryck. Hon menade att skolan ska ge eleverna möjligheten att uttrycka sig fritt till musik men trodde att all dans kan ge eleverna detta:

Om det är styrd rörelse eller inte tror inte jag spelar någon roll alls. Men det är nog klart enklare att röra sig efter musik som inspirerar till rörelse och skapande. (Rektor 1)

De tre danslärare vi intervjuat använde skapande dans och färdig koreograferad dans på olika sätt i sin undervisning. Två av danslärarna hade något inslag i sin undervisning av skapande. En av danslärarna fokuserade mycket på just skapande dans med sina elever medan den andra hade både fritt skapande och färdig koreografi. Den tredje av danslärarna använde sig enbart av färdig koreograferad dans.

Skolans skyldighet

Ett argument de allra flesta av de intervjuade nämnde i någon form är att skolan är skyldig att erbjuda sina elever någon form av dansundervisning. Enligt läroplanen ska dans ingå i undervisningen vilket de menade egentligen är en tillräcklig anledning till att införa dans i skolan. De menade alla att skolan har mycket att vinna på dansundervisning i övrigt men att skolan oavsett är skyldig att erbjuda dans. Rektorer och tjänstemännen förklarade att de flesta skolor löser detta genom att dansen får bli en del av idrotten. Där får de lära sig olika färdigt koreograferade danser till musik genom idrottsläraren. Både lärarna, tjänstemännen och rektorerna hävdade dock att utbildade danslärare behövs för att kunna ge eleverna kvalitativ undervisning av dans. Danslärarna skulle kunna erbjuda fler former av dans och ge alla elever undervisning med högre kvalitet. Rektorer och tjänstemän menade att då dansen nu endast är en del av idrotten blir kvaliteten av dans ojämn. Det hänger mycket på idrottslärarens eget intresse av dans, vilket inte kan jämföras med en utbildad danslärare:

Skolan är skyldig att erbjuda elever dans, men detta blir oftast bara en del av idrottsundervisningen/.../ Jag skulle önska att eleverna fick tillgång till flera former av dans och rörelse. (Rektor 1)

6.2 Skillnader

Av intervjuerna tycker vi oss se att informanterna var rörande överens om att dans är viktigt för utvecklingen av det ovan nämnda. Det verkar vid en första anblick som att de är helt eniga om argumenten för dans i skolan, som även väl överensstämmer med vår litteraturgenomgång. När vi frågade djupare märkte vi dock att de verkade oense om hur denna undervisning bör se ut samt vad det främsta målet med undervisningen egentligen handlar om. Vi kommer här att ta upp de största skillnaderna.

Hälsa och motion

För en av de intervjuade danslärarna (Danslärare 3) var den fysiska aspekten på dans den viktigaste delen av målet med dans i skolan. Det handlade då om dans som en del i ett större mål om fysiskt välbefinnande. Några av de övriga intervjuade ansåg även de att ett viktigt syfte med dans i skolan var att eleverna ska få ett ytterligare redskap för motion. De menade att det är viktigt att så tidigt som möjligt få eleverna att vilja röra sig och hitta en motionsform de uppskattar för att sedan undvika ohälsa. Dansläraren som främst påpekade vikten av motion använde genomgående detta argument för införandet av dans i skolan. Dans skulle tillkomma i den obligatoriska undervisningen för att förebygga ohälsa. Dansläraren nämnde under intervjuerna aldrig dans som konstform, rörelseinläring eller som en väg till tvärvetenskap. Hon sa dock aldrig uttryckligen att de inte anser att även dessa är viktiga för införandet av dans. Då hon aldrig berörde de andra kategorierna utan alltid främst talade om dans som motionsform kan detta tolkas som att hon såg motion som det främsta målet med dansundervisning i skolan:

Motionen, balansen och styrkan viktiga inslag i dansträningen/.../Eleverna får motion och hittar glädjen i att motionera för att undvika övervikt och ohälsa. (Danslärare 3)

Konstnärligt uttryck

Andra av de tillfrågade menade motsatsen. Dansen ska inte bli ytterligare en motionsaktivitet. De ville undvika att det blir en motionsstämpel på dansen och uttrycker detta tydligt. Dansens främsta mål menade några är det konstnärliga uttrycket. Även om en positiv bieffekt av dans är god hälsa ska målet och upplägget handla om dansen som konstnärligt uttryck. Några av de intervjuade tog självmant upp dansen som redan undervisas på idrottslektionerna. De menade då att detta inte är den form av dans som Skapande skola projektet ska syfta till. Det viktiga med dansen är att den är fri. Även fri ifrån rätt och fel då de redan finns ett stort utrymme för jämförelse i bl.a. idrotten i skolan. Eleverna skulle i dansen få känna sig fria att uttrycka sig och inte behöva koncentrera sig på att prestera eller göra rätt. Det handlade om att få känna sig fria och våga. Flera nämnde att dansen inte alls ska bli en motionsform eller rörelseinläring. Dessa menade att poängen med att införa dans i skolan är att den ska ge något som skolan inte redan erbjuder. Dansen på idrotten innefattar som den ser ut idag kombinationer av steg som ska läras ut och bli en koreografi, detta är inte vad Skapande skola projektet handlar om, menade de. Som de två tjänstemännen uttryckte det:

Den fria rörelsen är viktig för alla, men framförallt för de yngre barnen... Mycket av idrotten och hälsa är väldigt styrd, då ska alla göra likadant och då är det så lätt att jämföra sig med kamraterna som inte har samma bollsinnelag t.ex. och så. När man rör sig till musik finns inga rätt eller fel. Barn behöver ju få ta ut svängarna, träna sig på att våga!...Få känna friheten...bara låta musiken få styra. (Tjänsteman 2)

Jag tycker det ska ha en prägel av konstnärligt uttryck, inte motion eller grundläggande stegkombinationer. (Tjänsteman 1)

”Mina elever ska bli duktiga dansare”

För en av danslärarna (Danslärare 2) var målet med undervisningen istället att eleverna ska bli danstekniskt duktiga. Hon menade att det övergripande målet med dansundervisningen just är att eleverna ska lära sig stegkombinationer (koreografier). Det var viktigt för henne att eleverna blir duktiga på dansstilen och utvecklas tekniskt. Det övergripande målet med hennes undervisning var att eleverna ska bli duktiga dansare. Denna danslärare nämnde aldrig dans som syftar till ett fritt uttryck, som motions- eller konstform. Dansen skulle enligt dansläraren införas för att eleverna ska bli bättre på olika dansstilar. Hon hävdade att dans i sig ger självförtroende, glädje samt de andra övriga kategorierna alla de intervjuade är överens om. Så här uttryckte hon det: ”Jag vill ju att mina elever ska bli duktiga dansare, de ska ju utvecklas inom dansstilen. Det är mitt jobb att se till att de hela tiden blir mer tekniskt duktiga.”(Danslärare 1)

Tvärvetenskap

För en av de intervjuade danslärarna (Danslärare 2) är dansen tvärvetenskaplig och ska samarbeta med de andra ämnena i skolan. Denna danslärare nämnde även dans som konstform och fritt uttryck men menar att dansen inom skolan ska samarbeta med skolan som helhet. Dansen ska få vara ett sätt att inhämta kunskap på. För henne handlade dans i skolan om ett sätt att befästa kunskaper och ge eleverna ytterligare ett sätt att lära sig på. Hon samarbetar hela tiden med de andra lärarna. Tillsammans bestämmer de vilka teman dansen ska beröra. Denna danslärare såg inget syfte med rörelseinläring när det gäller dans i skolan. Hon menade snarare att dansen i skolan ska gå hand i hand med all övrig undervisning och berika inläringen. För henne var samarbetet mellan klasslärarna och henne själv avgörande:

Vi arbetar t.ex. med svenska prepositioner, satslära och ordklasser och även med matte och historia”/.../”Genom rörelsen och dansen lära sig eleverna fakta. (Danslärare 2)

Tjänsteman 2 ansåg även hon att dansen bör vara tvärvetenskaplig. Detta för att dansen annars riskerar att bli ytterligare ett moment som tar tid ifrån den ”riktiga undervisningen”. För att Skapande skola projektet ska kunna få fäste på skolorna på riktigt menade hon att det är avgörande att lärarna upplever att dansen är något de har nytta av i sitt vardagliga arbete. Om lärarna upplever att dansen berikar den ordinarie undervisningen menar hon att det är större chans att dansen får fäste. Dock talar hon i andra sammanhang positivt om dans som motionsform, konstform och rörelseinläring. Hon menade att dansen oavsett upplägg är positiv för skolan, men för att dans i skolan ska få fäste behöver lärarna uppleva att detta gynnar dem:

Det är ofta lätt att skolan faller in i gamla rutiner där dansen faller bort, om den ses som något utöver den ordinarie undervisningen...Jag skulle helst vilja att dansen blir en del av den ordinarie undervisningen för att använda fler sinnen"... "Ser lärarna att dansen gynnar deras egen undervisning blir det lättare att dansen får ha kvar sitt utrymme. (Tjänsteman 2)

6.3 Vad bör dans i skolan innefatta?

Informanterna var i många delar överens om fördelarna med dans i skolan. När de talade fritt om vad de tänkte sig att dans i skolan mer konkret borde innefatta gick däremot bilderna isär. Den stora skillnaden handlade om huruvida dans i skolan ska vara fri dans eller förkoreograferad. Några av informanterna talade endast om fri dans, andra endast om förkoreograferad och några om båda delarna. Rektor 1 och danslärare 1 och 2 talade i det stora hela om att dans i skolan handlar om dans i form av färdigkoreograferad dans. Andra av informanterna talade istället både om fri dans med fokus på fritt skapande och samtidigt om dans som är fullt genomtänkt. Danslärare 1 betonade till exempel att dansen ska vara sådan att: ".../eleverna ska få gå in i sig själva en stund och inte behöva tänka på någonting annat." Samtidigt sa hon att eleverna ska: ".../ ha en tanke med det dom gör, varför de lyfter just den armen eller spänner den muskeln eller så/.../." Nästan alla nämnde nyare former av koreograferad dans som svar på direkta frågor om vilken dans som de vill införa i skolan. När de ombads utveckla resonemanget menade de samtidigt att målet med dansen är det fria uttrycket och skapandet. Rektor 1 sa till exempel att: " skolan ska ge eleverna möjligheten att uttrycka sig fritt till musik men formen av dans spelar nog ingen roll."

Rektor 2 svarade inte helt på vad dans i skolan egentligen innebär. Däremot var han genomgående i intervjun fullt övertygad om att vi ska ha dans i skolan och att detta är viktigt. Så här svarade han på en direkt fråga om dansens innehåll: "Det finns inget rätt svar på hur undervisningen ska se ut ... individen styr och vi känner och tycker olika." Alla tre lärare i studien hade tydliga åsikter om att dans är viktigt att få in i skolan och vad de personligen trodde att dansen skulle ge eleverna. Däremot uttryckte alla lärare att de inte visste vilken form av dans det skulle handla om. De flesta ville överlämna detta beslut till antingen tjänstemännen eller danslärarna. En lärare sa så här: "Tyvärr är jag inte så bevandrad i just dansformer så där avstår jag från att komma med förslag."(Lärare 3)

Tjänsteman 2 var ensam om att nämna vilken form av dans hon tänker att Skapande skola ska satsa på. För henne handlade Skapande skola projektet om en del av den estetiska lärprocessen och ett samarbete mellan lärare och danslärare. Dansen ska bli en del av den ordinarie undervisningen och inte tillkomma som nytt ämne. Så här sa hon:

Jag önskar att lärarna kan få hjälp av danspedagogen att få kunskap om hur de kan använda rörelsen i sitt klassrum/.../Jag är ingen expert på lärarutbildningen men den typen av dans som vi vill få in i skolan är inget som lärarna kan från sin egen utbildning. Det behövs verkligen speciellt utbildade pedagoger inom ett specifikt område, om man ska ha alla de redskapen som behövs för att undervisningen ska utgå från elevernas behov. Den

estetiska lärprocessen kommer in allt mer i skolan och den grundar sig i ett samarbete mellan kulturpedagoger och lärare. (Tjänsteman 2)

7 Diskussion

7.1 Metoddiskussion

Vår uppsats består i huvudsak av två delar; en teoretisk och en empirisk del. I den teoretiska delen har vi redovisat en del av den litteratur som berör dans och närliggande områden som har relevans för denna studie. I den empiriska delen redovisas resultatet av intervjuerna samt reflektioner och slutsatser om dessa.

Eftersom vi valde informanter med så olika bakgrund och kompetensområde behövde vi anpassa frågorna efter varje person och därför ansåg vi inte att det var möjligt att genomföra intervjuerna i grupp. Dessutom ansåg vi, liksom Stukat(2005) skriver, att risken var stor att de olika informanterna skulle påverka varandra vid en gruppintervju. Genom att vi utförde intervjuerna ansikte mot ansikte hade vi möjlighet att ställa spontana följdfrågor när så behövdes samt även klargöra eventuella oklarheter både vad gäller våra frågor och informantens svar. En nackdel som kan ha uppstått vid de intervjuer vi genomfört kan vara att den som intervjuar omedvetet påverkar den som blir intervjuad då en personlig intervju ofta påminner om ett vanligt samtal. Stukat(2005) erinrar också om vikten av att vara medveten om att informanterna inte alltid är ärliga. Det kan, menar Stukat, bero på ett flertal orsaker såsom till exempel att informanten vill dölja eventuella brister eller att informanten säger det han/hon tror att vi vill höra. Genom att ta med detta i beräkningen och försöka skapa en så förtroendeingivande situation som möjligt vid kontakt med de intervjuade anser vi att validiteten har stärkts.

Stukat(2005) menar att det är viktigt att resonera kring om resultatet man får kan tillämpas på fler eller bara på den undersökta gruppen. Vi är medvetna om att denna undersökning endast ger en bild av hur den valda gruppen ser på dans i skolan. Den kan dock inte sägas ge ett generellt svar på hur någon utanför denna specifika grupp ser på frågan.

Något som eventuellt påverkat vår tolkning av resultatet är följande. De danslärare vi intervjuat har inte blivit insatta i vad ett arbete med Skapande skola projektet har för syfte enligt tjänstemännens ansökan. Danslärarna är tillfrågade av tjänstemännen att eventuellt hålla i dansundervisning genom Skapande skola utifrån tjänstemännens bild av danslärarnas arbetssätt. Tjänstemännen har på egen hand valt ut de danslärare som de ansett passar projektets mål. Eventuellt skulle danslärarna ändra sitt arbetssätt utifrån projektets mål och syfte om detta klargjordes för dem.

Lärarna har blivit tillfrågade utifrån att de varit uttalat positiva till införandet av dans i skolan. De har inte fått ta del av vad ansökan till Skapande skola projektet. Lärarna har uttalat sig ifrån den förkortade information de fått om projektet via tjänstemännen. I fall projektet startar på dessa skolor får lärarna full information om

tjänstemännens syfte med projektet. Eventuellt skulle de då svara annorlunda på en liknande intervju.

7.2 Resultatdiskussion och analys

I detta avsnitt avser vi diskutera den studie vi gjort utifrån det syfte och de frågeställningar vi haft. Vår undersökning hade som syfte och mål att presentera hur dansen skulle kunna berika skolan och hur detta skulle kunna genomföras i praktiken enligt ett urval personer som är engagerade i frågan.

Utifrån våra intervjuer har vi kunnat konstatera att informanterna var överens om flera argument till införandet av dans i skolan. Dessa argument återfinns även i den litteratur som presenteras i litteraturgenomgången. Informanterna var i hög grad eniga om hur dans i skolan kan motiveras. De gemensamma motiveringarna vara att dans bygger upp självförtroende, är en social träning, en form för känslouttryck, form för skapande, väg till bättre skolresultat, ger ökad hälsa och kan användas som tvärvetenskap. Även vår litteraturgenomgång har visat på dessa argument och nämner även förbättrad rumsuppfattning som motivering för dans i skolan vilket inte informanterna gjorde.

Det ter sig som att det är lärarnas egna erfarenheter som säger dem att dansen ger dessa positiva effekter. Då de på direkta frågor inte vidare kan precisera varför dansen har dessa effekter eller har belegg för att dansen skulle ge eleverna just detta, tycks det som att deras motiveringar till dans i skolan bygger helt på känsla. Att de inte kan motivera vidare varför dans skulle ge dessa positiva effekter kan bero på flera saker. Enligt bl.a. Lindqvist (2010) och Eriksson (2000) råder det brist på bakomliggande forskning. Detta skulle kunna vara en av orsakerna till detta. Då ämnet dans i skolan ännu är förhållandevis outforskat har lärarna inte något att basera sina erfarenheter på. Informanterna motiverar dans i skolan med att det ska bli som en ytterligare form av skapande vilket inte litteraturen gör. Dock nämner litteraturen kreativitet vid ett flertal tillfällen. Skapande kan ofta ses som resultatet av en kreativ handling men när informanterna talar om skapande tycks de tala om processen. Detta tyder på att de eventuellt talar om samma process men på olika sätt.

Ämnet hälsa var något som flera av informanterna berörde som ett direkt resultat av dansen och rörelsen i form av bland annat bättre kondition. Genom vår litteraturstudie har vi sett att författarna nämner hälsa i första hand som en sekundär effekt av dans och rörelse i form av psykisk hälsa som t.ex. bättre självkänsla. Detta är något förvånande och vi kan endast reflektera över varför det är på det sättet. Möjligtvis kan det vara så att rörelse och hälsa anses så nära sammanhängande att den litteratur vi läst valde att inte ta upp detta.

Informanterna var dock oeniga om formen för dans i skolan. I flera fall var det oklart vad informanterna avsåg med dans i skolan även om syftet var det samma. Informanterna var även i vissa fall oense om vilket det främsta målet med denna undervisning var. Endast en av de tio informanterna uttryckte tydligt vilken form av dans som ska införas i skolan. De övriga nio kunde inte svara på frågan eller svarade motsägelsefullt. På direkta frågor om vilken form av dans informanterna ville införa i skolan svarade de med att återupprepa tidigare kategorier eller svarade svävande om dans i allmänhet. En danslärare talade t.ex. både om dans med fokus på fritt

skapande och samtidigt som någonting fullt genomtänkt. Det är oklart om informanterna ansåg att det är en skillnad mellan resultatet av färdigkoreograferad dans och fritt skapande dans. Det ter sig t.ex. som att rektorerna inte såg en motsättning mellan eget skapande och färdigt material.

I litteraturstudien nämns det att en eventuell svårighet med dans som skolämne kan vara att pojkar ofta har en negativ inställning till dans (Wigert, 1993). Denna oro verkade dock inte delas med informanterna i vår studie, då ingen av dessa gav uttryck för detta. Vi ser detta som en aning överraskande och kan endast spekulera kring att detta kan bero på att informanterna ännu inte hunnit skaffa sig någon uppfattning kring detta då dansen i dessa skolor ännu är en relativt ny företeelse.

Vi har i vår studie delat upp effekterna av dans i olika kategorier för att tydliggöra dessa. Dock ser vi att alla delar går i varandra både i intervjuerna och i vår litteraturgenomgång. Vi kan se att dessa kategorier samexisterar och påverkar varandra. I praktiken går dessa effekter inte att dela upp i kategorier då de i många fall är beroende av varandra. Exempelvis leder en god social förmåga till bättre självförtroende och förbättrade skolresultat. Samtidigt ger dålig motorik sämre social förmåga och därmed sämre självförtroende och skolresultat (se t.ex. Åhs, 1981; Langlo-Jagtøien m.fl., 2002).

Något vi reagerade på under denna undersökning var att det var danslärarna som främst motiverade dans i skolan som bra motionsform medan lärarna främst lyfte fram glädjen, rytmen och kroppsmedvetenheten. Vi hade förväntat oss det omvända. Vi fann det dessutom något förvånande att de två tjänstemän som gemensamt formulerat ansökan till skapande skola hade skilda uppfattningar av vad projektets metod ska vara. Tjänstemännen, liksom de ovanstående lärarna, var eniga om vad dans i skolan kan ge eleverna, men var helt oeniga om hur dansundervisningen bör se ut och vad man ska uppnå med projektet. Denna fråga delade dessutom upp informanterna i olika läger. Av intervjuerna framgick att några framhöll att dans i skolan bör handla om förkoreograferad dans. Andra ansåg att det bör handla om dans i form av fritt skapande och som del av den mer traditionella undervisningen medan de övriga talade om båda delarna. Litteraturgenomgången ger inga klara besked om huruvida dans i skolan ska syfta till dans som komplement till övriga ämnen eller som fristående ämne där dansen är egennyttig och skild från de övriga ämnena. Läroplanen talar dock om dans som uttrycksform och kreativt skapande vilket kan tolkas som att detta är vad dans i skolan bör syfta till.

Förvånande var även att rektorerna samt tjänstemännen inte tycktes kunna uttrycka vilken metod som skulle ge det önskade resultatet. De verkade alla nöjda med känslan av att dans är positiv i alla former. De tre danspedagogerna som eventuellt skall arbeta med projektet använde tre helt olika metoder för sin dansundervisning. Tjänstemän och rektorer uttryckte, även de, olika metoder för dans i skolan, alternativt ingen metod alls. Eventuellt finns här en svårighet i valet av danspedagogisk metod för Skapande skola. Det är av intervjuerna inte helt klart om informanterna inte vet vilken metod de vill använda i projektet, inte avser att välja en enskild metod eller är oeniga om metodvalet.

Då informanterna varit eniga om motiveringarna för dans i skolan men inte metoden har vi genom vår litteraturgenomgång försökt uttyda om det finns motsättningar mellan olika metoder. Eventuellt kan här finnas en koppling mellan informanternas

motiveringar till dans i skolan och olika metoder. Litteraturgenomgången visar att skapande dans bl.a. ger eleverna ökad motorik, social träning, rörelseglädje, kreativt skapande och självkänsla medan förkoreograferad dans ger eleverna ökad motorik och social träning (se t.ex. Sandborg-Holmdahl & Stening, 1993; Sjöstedt Edelholm & Wigert, 2005; Wigert, 1993). Då den skapande dansen täcker fler av de mål informanterna nämnt som motivering till dans i skolan hade vi förväntat oss att de även skulle föredra skapande dans framför förkoreograferad dans som metod. Om informanterna är medvetna om att det eventuellt finns en skillnad mellan olika metoder för att nå det önskade resultatet tycks genom studien vara oklart.

Något förvånande var att de lärare som visade sig vara positiva till dans i skolan alla var över 45 år och hade minst 20 års erfarenhet av yrket. Inga nyutexaminerade lärare visade sig särskilt positiva vilket vi hade förväntat oss. Vikten av de estetiska lärprocesserna är relativt nytt på lärarutbildningen vilket vi trodde skulle leda till att de nyutexaminerade lärarna skulle se värdet av dans i skolan. Vi hade förväntat oss att pedagoger med lång erfarenhet av yrket hellre skulle vilja fokusera på beprövad erfarenhet än att införa ett nytt relativt outforskat ämne.

Vi har i vår studie på grund av brist på forskning kring dans i skolan i flera fall fått referera till litteratur om rörelseträning och motorik. Vi anser dock, liksom många av författarna i litteraturstudien, att steget mellan dessa inte är så stort. Vi tror därför att fördelarna med rörelseträning direkt går att applicera på dans. Det kan dock även tillkomma fler fördelar med dans som inte framgått på grund av att ämnet ännu är relativt outforskat.

8. Pedagogisk relevans

Som blivande pedagoger anser vi det viktigt att öka kunskapen kring de estetiska lärprocesserna. Att ge eleverna tillgång till fler lärprocesser tror vi berikar undervisningen samt skolresultaten. Då dansen inte ännu fått samma utrymme i skolan som de övriga estetiska ämnena vill vi belysa just denna. Vi vill genom denna forskning visa på några argument för hur dansen kan påverka elever och deras skolgång positivt. Med kunskap om på vilket sätt dansen kan vara en tillgång för skolan hoppas vi att fler blir inspirerade att börja ta tillvara dans som lärprocess. Vi vill även inspirera till mer forskning inom ämnet dans i skolan.

9. Vidare forskning

Inom området dans i skolan finns lite svensk forskning och därför finns ett behov av vidare forskning inom detta område. (se t.ex. Eriksson, 2000; Kulturrådet, 2005 & Lindqvist, 2010).

En studie liknande den vi genomfört vore intressant utifrån elevperspektiv där man undersöker hur eleverna ser på införandet av dans i skolan. Likaså vore en studie på resultatet av ett genomfört projekt med dans i skolan intressant. Utifrån vår studie vore det även intressant att vidare studera om dans i skolan ger de effekter som personerna i vår studie anser. En del av vår litteratur belyser att det kan bli svårt att motivera pojkar att dansa. Därav vore även en studie på pojkarnas attityder till dans samt forskning på genomförda dansprojekt med pojkar vara av intresse. Vidare anser

vi en studie på resultatet av olika dans- och undervisningsformer vara intressant då varken informanter eller vår litteraturgenomgång kan ge något entydigt svar på detta.

Litteraturlista

- Ayres, J. (1988). *Sinnenas samspel hos barn*. Stockholm: Ordfront.
- Berg, L-E & Cramér, A. (2003). *Hjärnvägen till inläring*. Jönköping: Brain Books.
- Boman, B. (1993). Barn och dans. En historisk aspekt. I Berfeldt, G. (red.). *Barn och dans*. (s. 35-42). Stockholm: Centrum för barnkulturforskning vid Stockholms universitet.
- Brunn, U. (1988). *Röra sig, tänka, tala*. Göteborg: Ulla-Britta Brunn och Esselte stadium.
- Ericson, G. (2000). Dans på schemat: beskrivning och bedömning i ett estetiskt ämne. Lund: Studentlitteratur.
- Ericsson, I. (2005). *Rör dig - Lär dig*. Malmö: Elanders Berlings.
- Grindberg, T. & Jagtøien, G. (2000). *Barn i rörelse*. Lund: Studentlitteratur.
- Gustafsson, B. Hugoh, S (1987). *Full fart i livet - en väg till kunskap*. Mjölby: Cupiditas Discendi.
- Klinta C. (1998). *Självförlit, kommunikation, rörelseglädje genom Sherborneövningar*, Solna: Eklunds förlag.
- Langlo-Jagtøien, G, Hansen, K & Annerstedt, C. (2002). *Motorik, lek och lärande*. Göteborg: Multicare Förlag.
- Lindqvist, A. (2010). *Dans i skolan – om genus, kropp och uttryck* (Pedagogiska rapporter, nr 34). Umeå: Umeå universitet, pedagogiska institutionen.
- Nordlund, A, Rolander, I & Larsson, L. (1989). *Lek idrott och hälsa – rörelse och idrott för barn. Del 2. Inne*. Stockholm: Liber
- Parlenni, P & Sohlman, B. (1984). *Lär med kroppen. Det fastnar i huvudet*. Växjö: Davidsons tryckeri.

Pramling Samuelsson, I., Asplund Carlsson, M., Olsson, B., Pramling, N., Wallerstedt C. (2008). *Konsten att lära barn estetik*. Stockholm: Norstedts akademiska förlag.

Raustorp, A. (2000). *Att lära fysisk aktivitet*. Uppsala: X-O Graf Tryckeri.

Reimers, L. (1993). *Varför rör barn på sig?*. I Berefeldt, G. (red.). *Barn och dans*. (s. 35-42). Stockholm: Centrum för barnkulturforskning vid Stockholms universitet.

Sandborgh-Holmdahl, G & Stening, B. (1993). *Inläring genom rörelse*. (2:a Ed). Arlöv: Berlings.

Sjöstedt Edelholm, K & Wigert, A. (2005). *Att känna rörelse – en danspedagogisk metod*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.

Sohlman, B. (2000). *Möjligheterna finns*. Täby: Sama förlag.

Thulin, K. (2007). *Alla dessa rum – Om skapande, rörelse, lek och dans*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.

Ulvros, E-H. (2004). *Dansens och tidens virvlar - Om dans och lek i Sveriges historia*. Lund: Historisk media.

Utbildningsdepartementet. (1994). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Vernersson, I-L.(2002). *Specialpedagogik ur ett inkluderande perspektiv*. Lund: Studentlitteratur

Wahlström, M. (1979). *Dansens historia*. Lund: Studentlitteratur.

Wallenkrans, P. (1997). *Träna dina sinnen*. Partille: Pia Wallenkrans och Warne Förlag.

Wigert, A. (1993). *Dans i utbildningen*. I Berefeldt, G. (red.). *Barn och dans*. (s. 43-51). Stockholm: Centrum för barnkulturforskning vid Stockholms universitet.

Åhs, O.(1986). *Utveckling genom lek och idrott*. Stockholm: Natur och kultur.

Östman, A-M. & Feldtman, K. (1991). *Det lekfulla arbetssättet*. Stockholm: Statens Institut för Läromedel.

Referenslitteratur

Backman, J. (1998). *Rapporter och uppsatser. Hur man söker, skriver och läser vetenskapliga dokument*. Lund: Studentlitteratur.

Denscombe, M. (2000). *Forskningshandboken - för småskaliga projekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.

Språknämnden, Svenska. (2000). *Svenska skrivregler*. Stockholm: Liber.

Stukát, S. (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Elektroniska källor

Institutet dans i skolan. Luleå tekniska universitet. Hämtad från WWW den 5 maj 2010

<http://www.ltu.se/dansiskolan>

Kulturdepartementet (2007). *Skapande skola - En satsning på mer kultur i skolan!* Hämtad från WWW den 28 april 2010

<http://www.sweden.gov.se/sb/d/1897/a/88180>

Kulturrådet. (2005). – *Ett genombrott för dansen! Unikt samarbete ger dans i skolan för alla*. Hämtad från WWW den 28 april 2010

<http://www.kulturradet.se/sv/Pressmeddelanden/Unikt-samarbete-ger-dans-i-skolan/>

Skolverket.(2002). *Kursplan för Idrott och hälsa*(SKOLFS: 2000:135). Hämtad från WWW den 29 april 2010

<http://www.skolverket.se/sb/d/2386/a/16138/func/kursplan/id/3872/titleId/IDH1010%20-%20Idrott%20och%20h%E4lsa#top>

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad från WWW den 29 april 2010-04-29

<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

BILAGA 1

Intervju med lärare

Har du någon erfarenhet av dans i skolan? Om ja kan du berätta om detta?

Skulle du vilja att det infördes mer dans i skolan? Varför/varför inte?

Vilken form av dans skulle detta i så fall handla om?

Vad tror du att denna dansform skulle ge dina elever?

Finns det någon dansform du inte tror skulle berika eleverna?

Vad tror du att mer dans i skolan skulle få för effekter? Varför just dessa effekter?

Är det något mer du vill tillägga?

Intervju med danslärare

Vad arbetar du med?

Vilka undervisar du?

Kan du beskriva en vanlig lektion? Hur är upplägget?

Vad är syftet med din undervisning?

Är din undervisning viktig? I så fall på vilket sätt?

Vad tror du din undervisning ger dina elever?

Vad är målet med undervisningen?

Tror du att du når det målet? I så fall hur?

Tror du att dansen har någon inverkan på barnets skolprestationer?

Tror du att denna dansform skulle passa i skolsammanhang? I så fall på vilket sätt?

Är det något mer du vill tillägga?

Intervju med ansvarig för dans i skolan?

Ska vi ha dans i skolan?

Dans i skolan är ett ganska nytt fenomen, varför kommer det just nu?

Är skolorna intresserade av dans i skolan?

Vad är syftet med dans i skolan?

Vilken form av dans ska undervisas?

Varför väljs just denna form av dans?

Finns det någon form av dans som inte ska undervisas i skolorna?

Varför inte just denna form av dans?

Vad ska dans i skolan ge eleverna?

Vad ska dans i skolan ge pedagogerna?

Finns det saker som fortfarande är oklara i arbetet med dans i skolan?

Är det något mer du vill tillägga?

BILAGA 2

Hej

Vi är två studenter som just nu skriver vår C-uppsats på Mälardalens högskola i Eskilstuna. Vår inriktning är förskolan och skolans tidigare år.

Syftet med vårt arbete är att undersöka hur de som arbetar inom skolan ser på nyttan med dans i skolan.

Vi behöver din hjälp för att belysa hur du ser på införande av dans inom skolans ram. Dina åsikter är en viktig del av vårt arbete och du har därför blivit tillfrågad att delta i en undersökning som består av en intervju. För att få utföra en intervju måste man som forskare få ett godkännande av personen som skall intervjuas. Deltagandet är frivilligt och du har självklart rätt att avbryta intervjun när som helst om du så önskar även om du gett ditt medgivande.

Intervjun kommer att bestå av ett visst antal frågor (se bifogat frågeformulär) och kommer att bandas. Svaren kommer att behandlas helt anonymt och i enlighet med Vetenskapsrådets etiska direktiv (www.vr.se)

Tack!

Lisa Jisei

Tfn-nr: xxx-xxxxxx

E-mailadress:

lsr05001@student.mdh.se

Jennie Nilsson

Tfn-nr: 076-8383141

E-mailadress:

jmn99004@student.mdh.se

Handledare: Elisabet Langmann

E-mailadress: elisabet.langmann@mdh.se